

Faktaark om profittfri velferd

Mennesker - ikke markeder. Ja til velferd uten profitt.

Hovedbudskap

De store og viktige oppgavene i samfunnet løser vi best i fellesskapet mellom offentlige myndigheter og det sivile samfunnet. Grunnleggende velferd er en samfunnsoppgave, ikke noe vi kan sette ut til markedet. Dessuten bør det være slik at hver krone vi bruker på velferd bør gå til velferd. Ikke til profitt for eiere og investorer.

I 2015 var nesten 30 % av sykehjemsplassene og over halvparten av institusjonsplassene i barnevernet drevet av kommersielle selskaper i Oslo. Det borgerlige flertallet i bystyret hadde vedtatt et forbud mot å opprette nye barnehager drevet av kommunen. Det ble stilt svært mangelfulle krav til selskaper som skulle levere helse- og sosialtjenester, og det var store forskjeller i lønns- og arbeidsvilkår, bemanning og innsyn. Årsaken var at høyrepartiene i Oslo har vært blant landets mest ideologiske forkjempere for å sette velferden ut på anbud. Gjennom byrådsamarbeidet har Oslo SV bidratt til å ta kontroll over tjenestene igjen, sørge for likeverdige tjenester og ryddige og likeverdige arbeidsvilkår.

SV har ikke allergi mot private. Tvert imot har byrådet inngått forlik med Rødt og KrF om at ideelle aktører skal få en større plass i Oslo. Det vi er krystallklare på er at profittformål ikke har noe i velferden å gjøre. Mange av kontraktene på dette området er svært lange. Får vi fire nye år ved makta, kan vi gjøre Oslos velferd profittfri.

Dette er problemet

- Skattepengene vi betaler inn til et felles spleiselag havner i lommene på rike investorer som spekulerer i arbeidsbetingelsene til folk i sliteryrker. Dette undergraver både den kommunale velferden og arbeidet til ideelle aktører.
- Investorers krav til avkastning truer arbeidsbetingelsene til de ansatte og kvaliteten i velferden.
- Kommersielle aktører i velferden truer kvinnekampen og kampen for likelønn. Et stort flertall av de som jobber med omsorg og velferd er kvinner, og kommersielle selskaper bidrar til å presse lønnen ned.

Dette har byrådet gjort

1. Oslo SV og byrådet har erstattet kommersielle velferdskontrakter med kommunale tilbud eller kontrakter med ideelle aktører
2. Oslo SV og byrådet har opphevet de borgerliges forbud mot nye kommunale barnehager og bygd 3000 barnehageplasser
3. Oslo SV og byrådet har gått foran og tatt i bruk nye regelverk for å samarbeide med private, ideelle i velferden – som ikke er opptatt av profitt

Dette vil vi gjøre de neste fire årene

1. Oslo SV vil sørge for at alle sykehjem er drevet av kommunen eller ideelle
2. Oslo SV vil sørge for at kommunen og ideelle tar over så mye som mulig av barnevernet
3. Oslo SV vil sørge for at det ikke opprettes nye kommersielle barnehager

Relevante fakta

- Oslo-modellen for et seriøst arbeidsliv ble utvidet til å omfatte helse- og sosialfeltet i 2018. Gjennom dette har byrådet utelukket muligheten for sosial dumping, som for eksempel den Aleris/Stendi ble tatt til retten for av Fagforbundet.
- Under det rødgrønne byrådet har kommunen eller ideelle tatt over hver gang sykehjemskontrakter med kommersielle selskaper har gått ut
- Under det rødgrønne byrådet er det gjennomført 4 viktige anskaffelser som har vært forbeholdt ideelle aktører: Tre anskaffelser av sykehjemsdrift, en av barnevernsplasser, og en av sentre for familier og barn. Gjennom dette har Oslo kommune bidratt til den juridiske utviklingen om å skille mellom kommersielle og ideelle aktører.
- Byrådspartiene inngikk et bredt forlik med Rødt og KrF høsten 2016 der man bestemte at innen 2025 skulle 25 % av institusjonsplassene på rusfeltet, i eldreomsorgen og i barnevernet være drevet av ideelle. Dette er det mest ambisiøse vedtaket når det gjelder å prioritere ideelle i noen norsk kommune.
- Det er til dels svært store forskjeller mellom tariffesta lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår mellom offentlige, ideelle og kommersielle aktører i velferden. Historisk sett har ideelle aktører hatt vilkår som har ligget tett opp mot det offentlige. Det er svært krevende å gjøre uttømmende rede for dette, men hovedtrekkene

Les mer

- [Vedtaket fra forliket mellom R, SV, Ap, MDG og KrF om et mål om 25 % ideelle omsorgsplasser innen 2025.](#)
- Eirik Lae Solberg uttaler [i en sak som handler om at Unicare prøver å lure seg med som ideell](#) i en anskaffelse som er forbeholdt ideelle: - *Det er full åpenhet om hvem som er leverandører og*

underleverandører i Oslo kommune. At Unicare tar initiativ til et samarbeid er det ingenting i veien med, men de burde visst at de ville få nei av Ap-byrådet i Oslo.

- Tolket i beste mening viser uttalelsen at Lae Solberg ikke forstår at reserverte konkurranser er et nødvendig verktøy for å sørge for at ideelle aktører er til stede, og at kommersielle aktører ikke kan delta da.
- Tolket i verste mening viser uttalelsen at Lae Solberg mener at ideelle aktører ikke gir noen merverdi og ikke bør få positiv forskjellsbehandling.
- [Oslo kommune og byrådet strakk seg langt for å sikre at bare ideelle aktører skulle få delta i anbudskonkurranse om å drive barnevernsplasser.](#)
- [Oslo kommune og byrådet gjennomfører banebrytende sykehjemsanskaffelse.](#)
- «[Hver fjerde omsorgsplass skal være ideell](#)» - om byrådets forlik med Rødt og KrF
- «[Oslo skal skjerpe kravene til private](#)» - om innføring av Oslo-modellen på helse- og sosialområdet
- «[Hjelpepleierne får 50.000 kroner mer i lønn](#)» - om lønnsforskjeller mellom Norlandia, som tidligere drev Madserudhjemmet, og kommunen.
- VANSKELIG SAK: «[Kommersielle selskaper overtar funksjonshemmede](#)» - om anbudskonkurransene som førte til brukervalg for bo- og omsorgstilbud for personer med utviklingshemmede. Saken inneholder viktige nyanser, men er også et eksempel på at vi er i stand til å gjøre pragmatiske avveininger: Det viktigste var å sikre personer med utviklingshemming og deres påvirkning reell innflytelse over sine tilbud gjennom å innføre brukervalg.